

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Совединин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

1968 ч.
ОКТАБЬР
27

ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 254 (7098)

Өртөз 2 көп.

Совет эртемденнер, конструкторлар, инженерлер болгаш техниктер! Эртем-техниктиг депшилгени дүргедедир дээш, эртемниң болгаш техниканын улам ыңай чечектелишкени дээш идепкей-лиг демисежинер!

(СЭКП ТК-ның Октябрының социалист Улут революцияның 51 чыл оюнга Кыргыттыгала-ры).

СЭТА-ның дыңнады ОРБИТАДА УЖУДУКЧУЛУГ СОВЕТ „СОЮЗ-3“ КОРАБЛЬ

1968 чылдың октябрь 26-да Москваның-биле 11 шах 34 минутада күчүлүг ракета-чедиркич-биле «Союз-3» космос кораблини черин кылмал спутингенин орбитазыне салып үндүргөн.

Космос кораблини Совет Эвилелиниң хамаатызы, ужудукчу-космонавт, Совет Эвилелиниң Маадыры, ССРЭ-ниң алдарлыг ужудукчу-шенекчи, полковник Георгий Тимофеевич Береговой башкарып чоруур.

«Союз-3» космос кораблини-биле ийн талалыг идегидиг радио-харылаа тургустунган. Кораблден дыңнадылгар 15,008; 20,008 мегагерц частоталарда дамчыттынын турар.

Ужудукчу-космонавт эш Георгий Тимофеевич Береговойның дыңнатканын ызууга алырга, оон кадынын байдалы эки.

«Союз-3» космос кораблини таарыштыр санаанынга чоок орбитаже салып үндүргөн, оон параметрлери:

Черни долганыр уези 88,6 минута;

Чер кырындан эң ыраары (апогейзынга) — 225 километр;

Чер кырындан эң чоок ыраары (перигейзынга) — 205 километр;

Орбитанын ийленчээ 51 градус 40 минута.

«Союз-3» корабльде тургускан системалар өй-тавында ажылап чоруур. Базышкын болгаш температура бердинген хемчээлдеринде. Ужудукчу-космонавт эш Георгий Тимофеевич Береговой ужудушкун программазын күүседип эгелээ.

«Союз-3» корабльдин командири, ужудукчу-космонавт, Совет Эвилелиниң Маадыры, полковник Георгий Тимофеевич БЕРЕГОВОЙ

Георгий Тимофеевич БЕРЕГОВОЙ 1921 чылдың апрель 15-те Полтава областың Карловск районунун Федоровка суурунга төрүттүнгөн. Оон чаш чоран уези Енакиеве хоорайга эртен.

Георгий он чеди харлында ортумак школаның сес класын доосса, Енакиевонун металлургия заводунга ажылдай берген.

Георгий чаш чоран үезинде эгелеш-ле ухар чүдүлү соңурап чоран болгаш 1938 чылдың декабрыда аэрокулбук өөредилге дооскан соонда Лугансктин шериг ужудукчуларының школаның кирген. Георгий Тимофеевич оон бээр-ле Совет Армияның шериг-агаар күштеринге шериг албанын ужен чыл тургузунда эртерип келген.

Ада-чуртун Улут дайынын эгезинде-ле дайылдап турар армияже ол чоруткан болгаш аягы-агы фронтларга

шүүргедик ухар чүдүлү дайынчы чоруулгаларына кир-жиг турган.

Георгий Тимофеевич 1943 чылдың августа Совет Эвилели-нин Коммунист, партиянын хураалынга кирген.

Фашист эжелекчилерге улар тулушкунуңа маадыр-лыг болгаш эрес чоруу дээш 1944 чылдың октябрыда Георгий Тимофеевичте Совет Эвилелиниң Маадыры деп атты тыгаскан.

Дайын доозулган соонда Георгий Тимофеевич офицердиниң дээди школаны, оон соонда ужудукчу-шенекчилерин куру-зун дооскан.

Ужудукчу-шенекчиге ажылдавышкан, ол 1956 чылда Кы-амл туң орденниң Шериг-агаар академиязын дооскан, ук ака-демия ол Ю. А. Гагарин аттыг.

Георгий Тимофеевич 1948 чылдан 1964 чылга чедир ужу-дукчу-шенекчиге ажылдап келген, 1961 чылда аңаа «ССРЭ-

ниң алдарлыг ужудукчу-шенекчиге» деп хүндүлүг атты ты-гыскаан.

1964 чылда Георгий Тимофеевич космонавт отрядына кирген.

Георгий Тимофеевич Береговой — Совет Эвилелиниң Маа-дыры, хей орденнер-биле болгаш медалдар-биле шаңаткан.

Георгий Тимофеевич кадалыг. Оон кадайы—Лидия Мат-веевна, 1929 чылда төрүттүнгөн, Москваның күрүнэ универ-ситетиниң төөгү факультетин дооскан болгаш ортумак школа-да төөгү башкылап ажылдап турар.

Оларын оглу Виктор — студент, уруу Людмила школада өөренип турар.

Эш Береговойның адазы демир-оруктарын харылаа ажыл-дакканы, 1950 чылда мөтөн, авазы Мария Семёновна, 1898 чылда төрүттүнгөн, оглунун өг-бүлөзине чурттап ту-рар.

Михаил ПЕТРОВУН кинографтары.

КОМСОМОЛДУН ТЫВА ОБЛАСТЬ
ОРГАНИЗАЦИЯЗЫН ТЫВА АССР-НИН ДЭЭДИ
СОВЕДИНИН ПРЕЗИДИУМУН ХҮНДҮЛ
БИЖИ-БИЛЕ ШАҢНААР ДУГАЙЫНДА
ТЫВА АССР-НИН ДЭЭДИ СОВЕДИНИН ПРЕЗИДИУМУН
ЧАРЛЫ

Ажыл-агый, культура тургузушкунуңа база совет аны-яктары коммунист баа кижизиниң херээнге ачы-ха-ылаал болганы дээш, ВЛКСМ-ниң 50 чылы-биле холбаштыр комсомолдуң тыва область организациязын Тыва АССР-ниң Дээди Совединин Президиумунун Хүндүл бижиге-биле ша-наар.

Тыва АССР-ниң Дээди Совединин Президиумунун Даргазы Б. ДОЛАНМАА.

Тыва АССР-ниң Дээди Совединин Президиумунун Секретары К. ДИИГА.

Былал хоорай,
1968 ч. октябрь 25.

Тыва АССР-ниң Дээди Совединин Президиумунда

Аныяктарың коммунист кижизиниң херээнге болгаш ууус ажыл-агыйың планнарын күүсөдирте идепкейлиг кыргып келген дээш, ВЛКСМ-ниң 50 чылы-биле холбаштыр Барың-Хемчик районун «Большая» кол-хозта, Кызыл аэропортунда, «Тыва даг-дуг» комбинаттын саймалыг фабрикасында, Кызылдың № 14 школаның комсомол аге организацияларын Тыва АССР-ниң Дээди Совединин Президиумун Хүндүл бижигтер-биле 60 чылдың октябрь 25-те шаңнаар.

Совет аныяктарың коммунист кижизиниң идепкейлиг кыргып келген дээш база ВЛКСМ-ниң 50 чылы-биле холбаштыр Тыва АССР-ниң Дээди Совединин Президиумунун Хүндүл бижиге-биле шаңнаткан болза:

БАКУЛИН Александр Константинович — ВЛКСМ обкомунун ийн секретары;

БАЯН Саппа Шооданович — ВЛКСМ Би-Хем райкомунун бирги секретары;

БОЛДЫРЕВ Эдуард Евгеньевич — Би-Хем районун Ту-ран эмгелдериниң экинчи;

ГЛАЗЫРИНА Нина Семёновна — Танды районда «Рев-люцияның чалбыны» колхозтун Мараченка сүт-бараан ферманың саанчы;

ДОНГАК Болат Мамды-оолович — Овур районда «Тор-галы» совхозтун хойкуу;

КАНЗАЙ Адыл-оол Кангаевич — ВЛКСМ обкомунун комсомол организацияларын киддиштин эргелекчи;

ПАНОВА Ирина Петровна — ВЛКСМ обкомунун сек-ретары;

КОНЕВ Валерий Семёнович — «Тыва тудуг» трезиниң ду-залал бүдүрүлгө комбинатында комсомол аныяктарын чаанлыкчылар депозитун бригадир;

ЛАНЗЫ Иван Ланзанович — «Тыва кобалы» тудугтун ту-дуг эргелединн бызаныч-бетончик;

НАМДАК Александр Кыргысман — Эрайн районун «Мөр» колхозта комсомол аге организациязын сек-ретары;

ОНДАР Байлак Шаранович — Танды районда «Росси» сов-хозтун зоотехник;

ОНДАР Оюн-оол Шүренсеевич — Чөөн-Хемчик районунун Сут-Аксы эмгелдериниң эргелекчи;

ОУРЖАК Шенер-оол Байчир-оолович — «Тыва даг-дуг» комбинаттын рудник аныяктар бригаданын бригадир;

ПОСТНИКОВ Валерий Сергеевич — «Тыва даг-дуг» тудуг эргелединде комсомол аныяктар бригаданын брига-дир;

САМОРОКОВА Галина Ивановна — Кызылдың № 2 школа-зын удуз пионер вожатый;

САТ ЛАДАР-ООЛ Доржуевич — Чөөн-Хемчик районда ССКП XXII съездин атыг совхозтун чолаачы;

СЕДЕН-ООЛ Сергей Донгорович — ВЛКСМ Каа-Хем райко-мунун бирги секретары;

СЕДЕН Раиса Манай-ооловна — Барың-Хемчик районда «Коммунисттин» септеле-тудуг эргелединн шукатур-жу-маллар бригаданын бригадир;

СЕРЕН Александр Хертемович — Бай-Тайга районда «Малын» колхозтун хойкуу;

ТИНМЕР Дозур-оол Лайзанович — ВЛКСМ обкомунун сек-ретары;

ХУНАЖИ Шожубаа Ховалыговна — Улут-Хем районда «Күш-ажылдың хосту» колхозтун Торгалыг сүт-бараан фер-манын саанчы;

ШОНДУ Зоя Карасловна — Каа-Хем районда «Октябрь 14 чыл» колхозтун Мерген сүт-бараан ферманың мал та-рып боозадынын техник.

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИН КОММУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫН ТӨП КОМИТЕДИНГЕ

ВЛКСМ ТК-ның байырлыг пленумунун киржикчилеринден

Ленинчи комсомолдун бежен чылының бо байырлыг хүн-неринде Советтер чуртунун оолдар болгаш кыстары боттары-ның элден чараш көрүмүн, эң-не эки күзел-балалын, са-гыш-сеткилин болгаш өөрүп четтиришкенин сестерин, ком-мунистерин партиязы, Ленинниң партиязы, сенээ бараалга-лып тур!

В. И. Ленинниң инициатива-биле тургустунган комсомол партияның шылгаларга удурутулгазы-биле чурттап, демисе-кип, ажылдап турар. Партия комсомолду марксизм-ленинизм-ниң бүгү тилгелгели өөредик-биле чепсегезин, бүзүрел-биле чагынандырган, аныяктарың революшюу энергиянын ком-мунизминиң тилгелгезин дээш демиселне баштаан. Совет аны-яктар — коммунистерниң партиязы-биле, чаарткычларын болгаш тургузукчуларын партиязы-биле, чабыштыг револю-шюучу херектин партиязы-биле негээде ийде.

Бүгү-эвилелдин Аныяктарың Ленинчи Коммунист Эви-лелиниң СЭКП ТК-ның чедирген байырында комсомолдун ажыл-чорудулгалыг беким үнелелди берген. Партия комсо-молду бодунуң шыңчы дузалалчызы деп көрүп, комсомолга харысалгалыг ажылды дагытып, бодунуң бүзүрелин аңаа иде-геп турар. Комсомолга совет улустун ынакшылын болгаш хүндүткелин оон хураалының революшюу дадыгышкынын шөлөзүлгөн, ленинизмин шөлөзүлгөн эртен көрүш чок деми-сечилерин анык салгалы чаалап алган.

Бөгүн комсомолдун туугада Төзөн чуртун чак беки ша-налы — Октябрь революцияны орден чылап турар. Перекоп-ту болгаш Берлинни штурман турган, Магнитканы болгаш Братскини туткан комсомолчуларын, күчүлүг социалист күрүени тургускан улуг улустун шыңчы оолдар болгаш кы-старың маадырлыг чорутарын оон-биле демгелзэн. Олар-ның маадырлыг чорутарын, оларның чоңа шыңчызын чү-ректериңиске негээде наадалап чоруу бис!

Чуртун хей-хей эң дээр комсомол организацияларын Со-вет Эвилелиниң орденнери-биле шаңнааны комсомолдун ажыл-чорудулгалыг беким үнелел болур.

Комсомолчуларын болгаш аныяктарын өмүзүзүнден биске эрим ол шаңналар дээш партияга, улуска изин-биле өөрүп четтиришкан, Ленинчи комсомолдун төгүзүгүн алаар-лыг чак арыннары кири бижириң, коммунизм дээш деми-селдин мурнуку одуруунга негээде турнурувусту даңгыра-лап тур бис. Адаларың революшюу херээн амыр-дыш чок үргүлчүлүгүн бодуустун дээш хүлээлгесин деп санап турар бис. Бистин улустун маадырлыг чаңчылары негээде совет аныяктарың амыдыралың үндэзин болур-дээ.

Чогадыкчы улуг ажыл бисти манат турар. СЭКП ТК-ның «ВЛКСМ-ниң 50 чылының болгаш аныяктарың коммунист кижизиниң херээнге болгаш ууус ажыл-агыйың планнарын күүсөдирте идепкейлиг кыргып келген дээш, ВЛКСМ-ниң 50 чылы-биле холбаштыр комсомолдуң тыва область организациязын Тыва АССР-ниң Дээди Совединин Президиумунун Хүндүл бижиге-биле ша-наар.

50 миллион чыгыш оолдар болгаш кыстар киришкен Бүгү-эвилелдин 50 чылының болгаш аныяктарың коммунист кижизиниң херээнге болгаш ууус ажыл-агыйың планнарын күүсөдирте идепкейлиг кыргып келген дээш, ВЛКСМ-ниң 50 чылы-биле холбаштыр комсомолдуң тыва область организациязын Тыва АССР-ниң Дээди Совединин Президиумунун Хүндүл бижиге-биле ша-наар.

Бот-идекейин, чаарткыч чоруту көрүзүрүн, социали-ст күрүм-чүрүмү быжыгалаарын, күш-ажылга коммунист хамдарыгалыг болуу чоруту бадатнаарын эр, херээн ком-сомолчулар, оолдар болгаш кыстар боттарының хүлээлгези кылдыр көрүп турар. Эртем-техниктиг чорудууга шапкин депшилгели бистин үезинде амгы үениң билгилерин шиң-гээдип алырын, мергендиле бектерин, бодуустун мерген-лиги сайыраңгайышканын бирги чергениң сорулгазы кылдыр көрүп турар бис. Амгы үениң эртем-техниктиг би-лиглерин шиңгээдип алырга дээш аныяктарың өзулуг мас-салыг шимчээшкенин налбартып деп партияның даалгазын комсомол күүсөдир.

Бис бодуустун чуртувуска, ССРЭ-ниң улустарының бу-зубас чангыс эвинге, найыралыга болгаш аны-дунмалышкы чорутууга, социалист күрүмүнүң күчүлүг болгаш чүү-дээ дыйнамас күнүгө чоргаларың бис. Социалист нация-ларның эвилелин, Совет Эвилелиниң улустарының мораль-политиктиг чангыс эвин быжыгалаар дээш комсомол моон соң-гаар-дээ бүгү чүвени кылар.

Ленинчи комсомол, совет аныяктар коммунист тургу-зушкунун сорулгаларын чедишкенин шиттирлээринче, социалист дем каттыштырылганы быжыгалаарынче болгаш империализмин чимезиниң ийнеринге шиттирлиг ойтуу шабышкынын бээринче, национал-хосталгалыг шимчээш-

кини деткиринче, тайбыңны быжыгалаарынче болгаш чак дайыны болдурбазынче улганган партияның болгаш күрү-мениң политиказын изин-биле чаңгыс эл-сеткилдег деткип турар.

Совет аныяктар вьетнам улустун маадырлыг демиселин ба-за катал долузу-биле эң-не шиттирлиг деткип турарының дугайында медегелишкан, демисекип турар Вьетнамның шыңгы херээнни тилээринге быжыг бүзүрелдин илергей-леп тур!

Социалист чурттарың улустарың болгаш аныяктарың каттыштырып турар найыралды, бистин адаларыңың болгаш улуг аныяларыңың, революшюучуларын болгаш да-йыңчыларын ханы-биле быжыглаттыг найыралын кан-дыг-даа халдаашкындан ыдыкты-биле наадалап болгаш камгалаар бис. Бөмбүрентки депшилгели аныяктарың найыралын болгаш эл-сеткил каттыштырылганы быжыгалаар, социал эргелер дээш, тайбың, демократия болгаш социализм дээш демиселге оларга дузалаар бис. Пролетарың интерна-ционализмин туруштарыңа моон соңгаар-дээ быжыг туруп, бистин амгы дайыңнарыңың көөр хөөн чок чорукка боду-вусту кижиздир бис.

Ленинчи комсомолга, бүгү совет аныяктарга бодунуң Ада-чуртун камгалаардан ыдыктыг болгаш беким хүлээлге чок. Бир эвес дайын Октябрың чаалап алышынырнынче, со-циалист чурттарың улустарың найыралыңе халдар-деп сөмзөр болза, — бистин чүрээс шимирт-дээ дивес, бис-тин холдарыңыс ылаптыг дыңгыр.

Ленинчи комсомол, бүгү совет аныяктар Владимир Ильич Ленинниң төрүттүнгөн хүнүнден бээр 100 чыл болурун тө-лептиг уткууру дээш бүгү улустун чарыгыңа улам улуг со-циализмниң киржигири, бистин революцияның шы-зыл туугун, мөңгө дигир Ленинни өөредигиниң туугун беким тууар!

Улуг болгаш тодаргай сорулгалыг бис! Бистин чорууар де-миселин чокка өзулуг аас-кекини чедип алдымас. Мурну-вуста тилгелге — коммунизмин тилгелгези!

Совет Эвилелиниң Коммунист партиязың дегерезин!

СЭКП-ниң Ленинчи Төп Комитеди дегерезин!

Маадырлыг совет улус дегерезин!

Улуг Ленинге алдар!

Октябрга алдар!

Коммунизм дегерезин!

ВЛКСМ ТК-ның БАЙЫРЛЫГ ПЛЕНУМУНДАН

Байырлыг пленумун киржи-челеринде бир дугаарында 60 чыл-дарың комсомолчуларын талла-лекчи, Магнитогорскиниң метал-лургия комбинатының алышчы В. А. Шахтарин байыр чедирген. Бөгүн бисте утудурубас хүн-дүр деп ол чугаалаан. Ленинчи комсо-мол база бир шаңнады алган, ол шаңнал бүгү салгаларың комсо-молчуларыңа хамаарып, Октябр Революцияның орден биске өвээ үнелгип, чүгө дээр Октябр бистин аныяктарга аас-кекенин, чырыкты-лыг, өөршүлүгү амдыралды бер-ген.

Улуг салгаларың кайтамчы-тыг чаңчыларын аныяктар ыдык-ты-биле наадалап турар дээрли В. А. Шахтарин чугаалаан. Ала-рыга болгаш адаларыңа дайыл алган, боттарыңың бүгү күштерин, билгилерин коммунизмин тургу-зушкуну өндүрүп турар херээн бээр кылаан, оон артын кайтамчытыг эң соңгаа амгы үениң аныяктар-ыңа чок.

20 чылдарың комсомол салгалы-ның төлөөкчелерин пленумга ба-йыр чедирген. Хоочуннарың чыс-каалды — комсомолду тулуку А. Бөмбөевский, 16 харлында полк комиссари чоран геоп-рал-лейтенант Н. А. Соколов Соко-лов, комсомолдун баштайгы орга-низатчылар.

Индир — Россияны Коммуни-ст Аныяктар Эвилелиниң үшү сьездинде делегаты, оон ТК-зын 22—24 чылдарда секретары.

СЭКП ТК-ның чангыда партияны дээди школаның профессору В. Ф. Васютин.

— Бо кайтамчытыг хүнүнде 20 чылдарың комсомолчуларын бисте-рин кыла бүрүсү улуг сеткил кай-нып, өөрүп турар-дыр бас-ден, ол тугаалаан. Бодуустун комсомолчу аныяк чоран үезиниң база катал чурттап өртүп туралыг-дээ. Сел-лерге, бистин аныяк одутериваске чабыштыг ваг байырың чедир-түр бис.

Революцияны баштайгы чылда-рың комсомолчуларың мурну-дан кээде демисекип чоруу-рунче, амдыраага маадырлыг чо-рууту дилеп, партияны херээнге тургузаа чедир бердинге болуру-не амгы үениң комсомолчуларың оратор кыйгырган.

Индир — эң хоочун комсомолчу шүдүкчү Александр Бөмбөевский. Байырлаадың киржикчилеринге шү-дүк-биле ол байыр чедирген.

Пионер горнярың үнү дын-намы келген. Анык болгаш жока-тым — комсомолга байыр чедир-деш бичин ленинчилерин чети-леп келген ол.

30 чылдарың комсомол салгалы-ның төлөөкчелерин аттары дарталалыг адай бээр, пленум-нун киржикчилер адым чакый бергелзэн. Москва метрополитена-нин бирги тулукчуу Т. В. Федоро-ва, сурагдыг кызытаркы Н. Ф. Ка-рапуца, беш чүсчүлөр шыңчыны-анын эгелекчи М. С. Ломченко, алдарың аргыч М. И. Виногра-

дова олар пленумга боттарының өө-рү-биле четилен келген. Социали-стик Күш-ажылды Маадыры, Мур-ну-барың демир-оруктуң каталы-нын, транспортуңа стаханов П. Ф. Кри-вонос оларын өмүзүзүнден ком-сомолчуларга байыр чедирген.

Совет тараачыларың анык салгалың мурнуудан мал ажылы-нын бригаданын бригадир, Гродно областа «Күш-ажылга ал-дар» колхозтун комсомол организа-цияның секретары Н. И. Холмак-чүе чугаалаан.

— Мээң кырган-ачам черин ку-ду чоран кижик-деп, 60 чылдарың комсомолдуу бо уруг чугаалаан. Бис база-ла тараачын уругтун улус бис, мыңаа-даа кулдар эвес, а черин ээлери бис. Бистин кадынын анык кижиз — бодуун беким хү-лээлгезин, ийишлелдин мурнуга бодуун оонаалганы билер коллек-тивчи кижик.

Черин ээлери болур эргели бистин адаларың чаалап алган — деп, түнелгезе ол чугаалаан. Мыңаагыш бис оларын маадырлыг чорутууга төлөпкү бодуун орал-закын турар бис. Биске бугурун турар партияныска четтиреллик.

Пленумун киржикчилеринге 40 чылдарың комсомолчуларың тө-лөөкчелер байыр чедирген. Олар-ның салгалы фашист эжелекчилер-ге улар тулушкунуңа амы-ты-нын харамнамайн социалист та-рың чуртун камгалаар ооналга та-варышкан. Харын оон ужурунда

оларын хөрентеринде Совет Эви-лелиниң Маадырының Адым Сыл-дыстары, дайынчы орденнер, ме-далдар чамынамылаан. Ол бол-за алдаржаа ужудукчулар А. И. Покрышкин, И. Н. Конев, М. П. Чечнева, рейсхатты штурманнары-ң киржикчилер М. В. Кантария, Брест шоссонин камгалакчылары-ның маадырлыг гарнизонуң ком-соруту С. М. Матвеевич, «Анык гвардия» дээр чакыт комсомол ор-ганизацияны кижигү Н. М. Иванова болгаш өскөдөр-дээ-дыр.

От дег хып турган салгалды комсомолдун өмүзүзүнден Амур-да-Комсомолскиниң баштайгы ту-дуктуу, дайынын хоочун киржи-челерин Совет комитетинин пре-зидиумун харысалгалыг секре-тары А. П. Маресев чүе чуга-лаан.

ВЛКСМ ТК-ның байырлыг пленумундан

(Төртүнчү, Экинч 1-кырында).

Билдирет. Олардын күш-ажалы үчүнчүлүктөрдү түзүп — шалкыч чыгарып, колхоздорду түзүп. Бир шүбүчүсү дөмөй эс-дос болуусу, коммунисттердин көзүнө чалынып чыккан бейпилдигине-биле кичи бүрүсү дөмөй бис.

Залга марш ойлап жаткан учурда, профессионал-техниктер өөрдөмөй чөлөрүнүн өөрчөнүшүнүн талалары кырып кеткен. Совет профессионал-техниктеринин өөрчөнүшүнүн талалары кырып кеткен. Совет профессионал-техниктеринин өөрчөнүшүнүн талалары кырып кеткен.

Акимдердин комбинаттардан кеткен оолдар, кыстар уагы Лениндин төртүнчүлүкүнүн башы 100 чыл бо-

луртунда боттарынын канчаар белек-кемп, акылдан, өөрчөнүп, дымта-нып турарын чыгуулаан.

Америка империализмдин ара-танамт халлапчылыгы удуруштуруу демисеки турар, акыл-дуума ыра-кы чүртүп төлөнгөн сөс бөөгө, пленумдун киргизилери хай-нышкылыктын өөрүп уткан. Инди-де — Вьетнамдын акылчыны ам-ий-тер эволюциянын бирги секретары Ву Куанг. Ленинчи комсомолдун чартык чүс чыл оюнга болган оон-доо шаңна — Октябрь револю-циянын орден-биле шаңатканын таарыштыр чүрткөн ханышдан ийит байыр чедирген.

Бистин уулуусу болууну хос-таалык даш маалымдуулукту де-мисеки турар. Америка агрес-сиянын кара салгышты болдуула-нып чыгып калган. Бистин дайынчы-лымы 3215 америка самолёттары дүжүр аткан. АКШ-нын хой салгып моральдык суг дүвүнчө үрөй алып дүжүргөн. Мурчуу Вьетна-нын патриоттары база уагы чедир-кенин чедип алган. Оз чүткө

бистин тийгизилеринин эвес, сил-лери база тийгизилерин, делег-терин дөмөйлөтүп бүтү күштерин тийгизилерин болгай — деп. Ву Куанг чыгуулаан.

Вьетнамдын ыдыктыг демисели-ге совет уулуусу бүтү талаалыг де-кимче берип, идишпейлг дуа че-дир турарын чүрткөн ханышдан ийит байыр чедирген. Мээ чүртүмүн оол-дар, кыстарын совет амияктар-биле найырамы, дайынчы эп-сепкил каттыгырлыгы марксизм-лени-низмге болган пролетарияк интер-национализмге үндөйлөтүлгөн, моон солгаар-даа быжытар деп, ВЛР-нин амияктарын өмүзөй-лөн ол медегээр.

ВЛР-нин уулу болган амияк-тары бүтү берилерин алып эр-тип, бүтү күштеринин салып тур-ган, кара салгышты дайында база-ры — боттарынын интернациона-лык хузаалгын күсөдөр деп, вьетна-м ошук чыгуулаарга, зал түлүктү адыш чыгарган.

— Совет амияктар кездее сөзү

таалда, маалым аетнам ууус, деп чыгуулаар-дыр бис. Эртен-бел-лери шындыгы алган, келер че-дир амияктар хушдулг болган харымсалгалыг соруугагы күсөд-рин бистерге, студенттерге ният-лел дааскан. Бисти туугулар, хо-ку-лар, суугулар, лабораториялар, кластар манап турар. Марксизм-ленинчи идеяларын боттапчылар, коммунист моралды боттардыры даш демисекир — кол соруугагы бис — деп, демир-орук транспорту-нун айкенин Ленинград инсти-тутунун студентин А. П. Михай-лунин пленумга чыгуулаан.

Совет Эволюция Маалым, уку-дук-комсомол В. В. Николаева-Терешкованын чыгууагы чыгуула-рып өөрүп уткан. Бистин кездее комсомолчулар деп адаарын бис-тер, укудук-комсомолчулар ком-сомол дилел тур бис. Комсомол — бисти амияктарга киргип хуза-алг комсомол — бисти байыгы ле-номодорумус. Комсомол — пар-тиянын хайнышкылык чалы на-амы, ыдыг болганда, бисти ком-сомолчулар деп адаарын бис.

Уагытур бүдүрүлгөдөр ком-бинатта чыгарып чекке амияктар турган бис. Чамдык айларда планын күсөдөп, а чамдык күсөдөп-дө баар турдуусу. Бир-ле катан чаа-ныкы ажим Михаил Кисель-биле хөөржө бердим. Меңеэ болаарга, Миша чекке чоокта чаа келген амияктын. Ынчаа-ла-да ош тымынтыр, элтин мен магалдып турган. Чу-таалалык чыгуулаан келер-виске, кайышты-даа мын-дыг айтыр халедикен: амияктар аено — тургу-сак, оштон тусый планын берсе, башка ошолор бис? Кайыш-даа түнел эки бо-луртунга бүдүрүлгө болган бис. Оолдар-биле база чыгуу-лаан, эвепе организастар-нын айтырлык партия, профсоюз, комсомол органи-зацияларынын, администра-циянын мурунга тургусак

бис. Бистин сапалыкты олар дөмөй. Чыл этегинде бээр бистин бүдүрүлгө ком-сомолчу амияктар эвепеу мчаар тортууген.

Комсомолчу кичиге юбилей чыгы ошолгай болуу жүрүлү болайыт ал. Ынчанга бис-тин аено комсомолдун 50 чы-лынга тураактаган сапалык чыгырлык киргип, хузаа-лгелер алган.

Эвепеу тургустуулар мурууу чарымында аки көргүзү-лгө болуу даша, кайыш-кейи кайыштар угулдуулар дээрли шүбүчүсү чыгуула-кап бис. Ош чүтк болуу күш-ажалдын бүдүрүлгө бис-дери болгай. Бүдүрүлгө бис-дери болгай. Бүдүрүлгө бис-дери болгай. Бүдүрүлгө бис-дери болгай.

ау мергенлиги бедидерин, чаа чүдүлгөн шындыгы алдыр, сагалы-чүрүмү болурун негээр. Чекте дүрүлгөлүг эштер биске дуулаан, амияктын эки тымынтыр өө-редип келген. Эвепеука профтехучилище дооскан, ам-иякында дүрүлгө-биле бай-лакшылаан болуу кирген. Оларга бистер, амияктар (бодум, Кисель, Гурков), ба-ла мчаар дуулаан турду-ус.

Мергенлиг бедидерин, өөрчөнү чоруга кичи техниктиг чогаалдыгы суулаар, амияк-ды улам чигетер араларын тийишкар алаар, а бистиң эвепеуу келечтигери чаар-тылга ажалыга идишпейлг

киржип, рамагы, паланы, сонган, ажим кастыктары чазарын бүрүч-биле ме-ха-нистаар арганы тип турар-лар.

Коллективистин алдыр камгалат, чүткө ажалга эки көргүзүлгө чедип алып эвес, а өөрдөмөй (шүбүчүсү өөрдөмөй) калдыр бер хе-диринде хаара тууганга, дымтаалыга үлгөйгө бол-уулаар бис. М. Кисель бу-чыш авторун техникуму-нун үшү кураууда. В. Ка-пустин политтехникумда че-диринде өөрчөнү турар-лар. Эштеринин шүбүчүсү чүткүдү хой-айт килер, биске үлгөй болуу чоругу.

молга кездее байтап кирген даш ол — деп. В. В. Николаева-Терешкова чыгуулаан.

Баштайгы хөөржө комсомол-чулук салгаларын комсомолчу-ларга өткүт сөстөрүн чыгуулаан. Комсомол чаа-чаа тийгизилер-биле бистиң Төрөн чүртүгүсү улам ал-дыржылар бүтү чүдүлгөн уу-дук-чу-комсомолчу кылар деп бээр-диг сөзү оларга ол берген.

СЭП Топ Комитетинин плену-мун киржикчилерин өмүзөй-лөн чагаа чоругар деп салаа бер-диген. Ону ВЛКСМ ТК-нын сек-ретары Б. Н. Пастухов номчуу дым-наткан.

Байыргы хуралдын киржикчи-лер СЭП Топ Комитетинин чоругар чагааны дымттыг адыш чыгар-кылуу алган.

ВЛКСМ ТК-нын бирги секретары Е. М. Тяжельников Пленумга түн-лел сөзү чыгуулаан.

Залга чыгуулаан бут кырынга тура «Интернационал» маршикан. Совет Эволюция Коммунист партиясына, ош Ленинчи Топ Ко-митетинде алдар болдуулар, комму-низм тургуулауу — совет уулука алдар болдуулар йорзөдөр чыгуу-ланган.

(СЭТА).

Төрөөн чуртка, партиявыска, комсомолга алдар кылдыр

ВЛКСМ ТК-нын хуралдар залында бо хушкерде «Юби-лейги ээлчеге» беш өрнөнгө кызыл туу турар Ленинчи комсомолдун туугу ол. ВЛКСМ ТК-нын байыргы ху-ралына киржип даш совет амияктарын Москва келген төлөдөр комсомол ТК-нын секретарлары-биле ол туугу адашга ужурашкан. Комму-нист амияктар эволюциянын алдыр өмөйлөнгөн таарыш-тыр байыр чедириникинни сөстөр дымнаткан. Белектер дөмөйлөгөн сөугу-гачыг он-он белектер немеш-кен.

Чүрттүн эл ыраккы чөлө-ри — Приамурьини, При-морьини, Кыдык Согу чүт-күт төлөдөрчилери — башта-келген. Туугулар биле ба-лыкчыларын, ижикилер биле хикитерин, алмаз тыныч-чылар биле геологтарын, Ожум океанын кызыгары далайжыларын өмүзөй-лөн Амур, Магадан, Кам-чатка областтарын, Приморье, Хабаровск крайларын, Якут АССР-нин комсомол органи-зацияларын секретары сөс алган. Олар ширин бай-далдыг дөмөйлөгөн эгээр-тинмес байлактарын ажи-галга кирип, хоочун салгал-дарын револютуг, дайынчы болган күш-ажалыг чагай чачылдарын кадалаап, негепердип турар амияк па-триоттарын шүдүргү ажаллап, маалымдыг чоругар кылып турарын чыгуулаан.

Ол чөдөрүн шындыгы алдырнын маалымдыг төгүзү комсомолдун кичигеиен му-нун оолдар, кыстарын ат-тары-биле холбаган. Ботун амияктардын чаа оруктарын, күш-ажалга чаа бектиери шындыгы алдырнын эстафе-таны уламчылап турарын өмүзөй-лөн ВЛКСМ ТК-га өөрүчүг айткыларга келген. Оларнын чамдыктары мын-дыг.

Хабаровск край: Ленинчи комсомолдун фондугу тургу-туган, алаа 126 муу рубль ишчилерин бердиген, воскре-сниктерге болган субсиди-терге 170 муу кичи-шагы ажи-галтыган, 50 муу тонна демир-лес чыгуулаан.

В. КОНЕВ.

«Тыла тууду» тресте үдөт-пүр бүдүрүлгө комбинатын амиякчыны.

Якутия: Вилей ГЭС-инин амияк туугулары юбилейге алдар кылдыр Якутиянын энергетиказынын ол баштайгы бүдүрүлгө чөдөрүн бир чаа аргалады ажалга хуусаа бетинде кирген.

Магадан: областын алдын каар чөдөрүнүн амияк иш-чилери комсомолду юбилейге «ат башы дег алдын бе-дө» — 300 килограмм алдын амияк ажалдан хостуг үе-шагында чуп тыпкан.

Приморье: үш муу беш чүс ажим комсомолду-амияктар коллективтери юбилейги ху-дөдөлгөдөрнү күсөткен.

Камчатка: балыкчы судно-ларын амияктарын 119 экипажтары Ожум океанга, Охот болган Беринг далай-ларда балыктап турар. Олар байырлаа таарыштыр 2 миллион 700 муу центнер ба-лык тулар деп шындыгы, сөүгө өз болган.

Амур областын «Погранич-ник» сөзхө: беш чылын үшкү чылын таласы-биле хузаалгелер хуусаа бетинде күсөткен, күрөгө таара сазар хузаалгелер деп катан ажим күсөткен.

ВЛКСМ ТК-да чаа-чаа болуу төлөдөр көзү турган. Аер-байжанын, Казакстанын, Грузиянын, Прибалтика рес-публикаларынын... төлөдөрчи-лери байырлаа алдар болду-ган чедириникинни дуга-йына айткыларын хузаалгелер берген.

60 чылдарын комсомолчу-лары хоочун салгаларын оруу-биле кездее чоругу, Тө-рөөн чүрттү, партиянын, ком-сомолдун алдыр улам уга-тыр деп бүдүрүлгө сөзү оолдар, кыстар ВЛКСМ ТК-га ужуражышкыларга берип турган.

ВЛКСМ-нин юбилейин бай-ырлаа уагы Ленинчи тө-ртүнчүлүкүнүн бээр 100 чыл болуура белекел кыл-дыр эрлп турар деп, ВЛКСМ ТК-нын бирги секретары Е. Тяжельников комсомолчу-ларга ийит байыр чедирбашаа дөмөйлөгөн.

(СЭТА-нын морр).

Дайынчы өөрүмнү мурнундан

Алдарыг юбилейин уагы байырлаан таараштыр дай-ынчы өөрүмнү өмүзөй-лөн Тыванын бүтү комсомолчулар-ына чабыштыг ийит байыры чедирбашаа, ажим-ажи, амияктар-чуртала, културга тургуулуку база тайынды мөңгөйлөр, Төрөн чүртү камгаларына боттарынын беле-леткер хөөржө уагы-чаагы чедириникин болуулары күзүнүн оларын мурнундан «Шын» солунуу ламчыштыр силерге бижидим.

Ленинчи комсомолдун 50 чыл оюнга канчаар белекени-рини дугайын бистин дайынчыларымы боттарынын хуралда-рында, дөтүкчаларында чыгуулашкан бээр элөөн үр үе эр-те берген. «Комсомолчу, ВЛКСМ-нин 50 чылынга алдар кыл-дыр сөз салышкыны чү?» деп айтырмын комсомолчу-ларын чоокта чаа болган хуралда чыгуулаштык. Бистин кекетин комсомолчулар бо алдарыг юбилейге холбаштыр

боттарынын алган хузаалгелерин чедириникин күсөткен идишкарды дым-ла өөрүчүг-дүр.

Комсомолчу бүрүз дайынчы белекел, политиктиг өө-редип талазы-биле алдыр 50 чылды өмөй-ле уткуп ап тур-лар. Чүрттүн камгалын куштелдери талазы-биле бисте хей чүдүлгө кылдыган, туугу болган септелге талазы-биле база-ла хей үлө бүткен. Бо ажилдарга комсомолчулар Павел Ко-черкин, Иван Агафонов болган өскөдөр-даа хей үлүгү ки-ркен.

Дайынчы белекел, политиктиг өөрдөмөй талазы-биле ком-сомолчулар Николай Соболев, Анатолий Оборин, Иван Ага-фонов болган өскөдөр-даа тергиптер болуп шылаар үгөн.

В. И. Лениннин төртүнчүлүгүн бээр 100 чыл болуу ою-нга белекел ажалы бисте база-ла хайныкан. Комсомолчу бүрүз В. И. Лениннин 20 чедир ажилдарын өөрчөнүп, кон-

спектилер алдыр хузаалгелер. Ол хузаалге чедириникин күсөткенин турар. Александр Мокоренов, Михаил Семкин, Владимир Архипов, Анатолий Оборин оларын кайыш-даа уагы баштыгынын 13 ажим ажалдарын конспектилер ал-ганар.

Ленинчи комсомолдун алдарыг 50 чылын бистин ком-сомолчулук аки белектеринг уткуп ап турар.

Болум хузаа дайынчы белекел, өөрдөмөй талазы-биле база-ла эки белектеринг мен. Меңеэ кажал-даа уттуулаар, эр-те өөрүчүг чүе болза, чоокта чаа мени СЭП-нин ке-жигүнгө кандидат кылдыр хузаа алган болуу.

Делегей байлаа дүшүрүлгө болуп, дайынчыраг идегет-тер социализмдин лагерине кызыгышкынын көрүп турар бо үеде бүтү комсомолчулар Төрөн чүртү камгалар хөөр-жө боттарынын эки белекел, кездее дайынчы белекелдиг, быжыг серемчилдиг турарын кыгырбашаа, шерг алба-нын арттырер-биле ам келер амияктарга уагы чедириникин күзөп тур мен.

В. СЕННИКОВ.

Н кездее салгыр командири.

Хана парлагазынын дөпчүлалы

«Күш-ажалдыг хостугу» колхозтун партия ком-итетинин хамдарын турар партия органи-зацияларын чамдыктары хана парлагазынын ажалычче, алаа бижиттерин материалдыг биди-гир, ханы уткалыг болурууче кичигеиен салган.

Колхозтун Кожай бригаданын төүндө пар-тия, комсомол, профсоюз организастарынын органы «Колхозчу» деп хана солуну бар. Оон оон ийиге дугаары ошолорда үгөн, мурунуку чүзү «Кыштагалашкын — харымсалгалыг үе» деп ат-тыг. Бригаданын ажил-ишчилери кышкы уагы күзүнүникин белекелди чоругу, сипенин тараа савааны белекелерин күштелдирген. Оон-биле кады малчыларын културтуг амияктар-ынын негеделеринче кичигеиен четис сал-дыгынын солунда шүбүчүлгөн. Чыжаа, мал-чыларын, салгыларын чурттан олзурар ба-жычарына чекке сазырын чыл бүрү-ле бот-тапчыбай келген. Ферманын төүндө чамды мал калжаларын септелген чоруттуулаан.

Олаа солунда «Эстафета» дөй эгелен мате-риал ханы уткалыг болгон солун. Кожай фер-мазын салгыларын аралында Санчы Ко-кмыс, Мария Болдак шыкан, үр чылдар ажил-дир келген, күш-ажалга бекик көргүзүлгөн чедип ал турар кайгычак пошолбар бар, олар боттарынын арга-чурагаларын амияк салгыч-ларга дамчыды, сүмөчүлөрн берип турар.

Тодаргай чижек кылдыр, ферманын хоочун салгыларын бирөөн Төлкөн Макпал уг-байны коргускен. Оон назы-хары угагса-даа, амияктар-чуртталгазы, ажил-хөөр ол ферма-

Коллективтин көрүнчүү

биле туугу холбаалыг. Хоочун сааныч бодуну сааныч хузаалгелерин уруу Наталга ишчилеткен, амияк сааныч Чыдары Наталга ажалыг иди-гелин ажил-хөөр-биле көргүзүп эгелзөн. Эске бир материалда бригаданын тон шаңнада сери-арымын үрөп калындан алаан адыгын тара-аа ажим чөдө үрөп чыдары шүбүчүлгөн.

«Малчы» — бо дөдөгө. Хөдөйгери Холчүк бригаданын партия, комсомол организастарынын органы хана солуну. Ол бригаданын шөдөрүн-ден эске бригадаларга дөмөйлөгө чагай тараа база мал чөмөри үгөн. Мал чөмөгө ногаан масадан аныла, 3003 центнер сипенин, 12756 кг бууду-бүрүчү белекелген. Бригаданын малчына-ры багай эвес түндөлдөргөн. Оларын аттарын мактан чырыткан. Ол материал «Юбилейге у-куштугу» деп эге-биле үгөн. «Кышка белекел», «Хөдөйгө колхозчуларын үлү» деп эгелерлиг материалдарын хандыкыш-биле номчуу болуу.

«Малчы» солунун арнында чырыттыган шүбүчүлгөдиг материалдарын номчууга, ко-ло баштаар чөдөрүн, оон туугу бригаданын Холчүк бригаданын ажил-амияктарынче чет-ис кичигеиен салган тодым-биле көстү бөөр.

Холчүк сүрүлгөсү чаа туугулар немекти турары оон чуртталгаларын ооруп турар, ма-чалда-даа туугу материалдык-биле кылдыр-байы турар. Колхозтун пилорамасын алаа тур-гускан, дилиг материалдык-биле чүлө бри-гаданы эвес, харын бүтү колхозту хандыгыр болу-рун аргаларын колхозчуларын нити хура-лынга негеп, баштаар чөдөр хуралында шын-дыкпен тура-даа, хөөр кырында оон боттан-

дырбай турар. Оон-биле кады мыда көдөй-лүб-түн эжинден кара шооча мравастанын солун да чин илереткен.

Бо чылы ол бригаданын төүндө чаа эге школа ажиттыган, оу эргекон тууга дер-хөөр-хөөр-биле хандыгырчыне кичигеиен сал-дымайы турар. Бригадаа партия, комсомол организастары «Крокодил» дөнтаамал үд-дүрүп турарын дөмөдөөр хөөр.

Торгалыг суурда партия, комсомол, профсо-лест организастарынын органы «Заря» хала солунун чүлө алды дугаары үгөн. Колхоз-тун төүндө ырак бригадалар төптеринде, илагыла Холчүк бригаданын «Малчы» солун оон удаа, өскөз оон хой үнүп турда, парток-мун, комсомол комитетинин чамында органи-зацияларын органы «Заря» солунун ыдыг эвез үгөн хомудангы. Оон-биле чөдөрлө-тир хана солундарын бижикчилерин көүдө-дөрүн, активке дайын ажилдарын чөдө-дөргө хөмчөгөр кошмак болуп турарын ай-тыр ужураугу.

Бо үстүндө хана солундарын кагалда та-лазын алырга, «Колхозчу», «Заря» солундар чөдө эки, «Заря» солун мурунчыларын болган бот-тыгынын уагы чүзү киржикчилерин чүр-күт-биле үдүрүп турар чөдө солун.

Колхоз парком болгон оон уулурундамда турар организастар хана парлагазынын амияк улам экижип, оларын кичигеиен, дөштүг чоругу чедип алыры чыгуула.

Уагы-Хем район.

Д. АРАКЧАА.

Хой ажилынын талазы-биле районда уагы ажил-агый «Өн» совхозтун 4 бригадала-рында быжылаан 23 муу ажим баш хой 51 козанта кыштар. Оа кышталарын 41-ри ам кышка бүрүн беле. Бо ажилдын талазы-биле сов-хозтун Кошпалда № 1 хойжы бригаданын (бригадир эш В. Сууду) хойжылары кыш-ка ийи белекелген. Ында бар 9 козандын калдарынын чурттаар бажынарын, хой калжаларын шымарлыг септеттиген. Мал чөмөри-нин курааларын бар. Чаш ху-ратан калжаларында нэгт бө-биле чымылар хоолаларыг чымылдарын тургускан. Бри-гада төүчү бүрүчү-биле ком-плекст механизациян. Чуртталга бажынарында ра-диону, электр чырым кири-ген. Хой калжаларында элек-тер чыры бар. Мотор жүнү-биле суг соруулар ийи кудук ажилда турар.

Совхоз бо чылын 1954 то-на сипенин, 500 тонна сава-ны 3338 тонна сүлөстү беле-лзөн. Ажил-агыйнын дөмө-лзөргө бо чылын төрөй өт-көтүнгөн дөмөй сипен шөдө-рин бар. турбуже, совхозтун мал чөмөри белекелер бри-гадалары мал чөмөринын ку-рааларын чыгаар үгөн сипен, бууду чүр чөмөри-биле көүдөдөр аргаларын кичүг

чөтөс ажилгаан. Оон түнө-лгөдө, Луунгү дөй чөдө 20 ажим та чөдөр сипенин ке-дери кескен, оу өш-шаанда болуп алабай, чыска дүдүдүп, ара катган.

Ам совхозтун 16 кичи со-ставыг бригадасы Красноярск крайнын Ермаковск районунда даш хой артык күш-ажал, кы-вар-чаар материалдар чыг-ралдыг саваа, силос белекел-ген. Оларын совхозунче сөөртүп турар.

Нити совхозтун малчына-рынын кышка белекелге че-дирчегил чоруп тура-даа.

ИНТЕРВЬЮ.

Районун малчыларын бо чылдык кышка белекел-генин база оларын мурунда туругу турар соруугаларын дугайында айтырмаларга ха-рымал бээрн СЭП-нин Бир-Хем районунун ийи ду-гуар секретары эш МИХАИЛ ПЕТРОВИЧ БЕССМЕРТНЫЙ. ТАБ ИНИН корреспонденти-вис дилзөн. Оон харымлааны болза:

— Районда амгы үеде бар

11 муу ажим баш майыстыг бола, 70 муу ажим баш шэр, 2 муу баш чылы малдарын күш-лелген. Шыттык-биле эке. Икен 55 хой 157, чылыг 17 козанта кыштар.

Нитинин малында бөдүн мал чөмөри 12 бууду-бүрү чөмөри бир, шыктыг чөмө-дөрн 7, концентраттары бир муу ажим тоныма белекел-ген.

Бо чылдын кышталганын-ында «Өн» совхозтун хой-жылары, «Кышталганын» колхозтун Туран сүт-бараан

ферманын, «Искра» ко-хозтун сүт-бараан ферма-зынын коллективтери шыма-рыг белекелген. «Тиле-ге» колхозтун Сесердиге ма-лчылары кышка шындыг бе-лекеллеп турар. Ында кыш-талгара мал чөмөри ам-даа сөөртүлгөн чамды кыштал-ганын болуу-чоругу-биле ам-даа септен дооспаа.

Мал чөмө майырады 10 пектин алдым ам беле, үш чаа пекти кылып турар. Ол чаа пектерин ажилгалга

кирер хузааларын республи-канын «Сельхозтехника» кат-тыгышкыны хойжалар, электроттар болган өскө-даа тууга кесетер-биле бо үеде чөдөр кетче хандыбайн ту-арыпал саалап турар. «Тиле-ге» колхозна ам-даа 2000 «холой» хөдөк.

Мал фермаларын кураг, нит бис-биле нидер, мал чөмөри үрөмкөөр машина-ларын сөптөр ажилдарын ажил-агыйларда кылып турар. Районун кыштыгы бода

ган. Октябрь 15, 16, 17 хуш-теринде ас. Хуштерек хуштер турбуже, колхозтун Ленинчи бүдүрүлгө уагыстогуун бри-гадир эш Р. Кок-оол, колхоз-тун хой бригадир эш П. В. Вургут олар хой чыгуулаан организастар ханаан чок, аргалап эрттергенер. Хой-жулар М. Кевден, С. Шантар олар коданарын чүдүрүп алып дөшт 20—30 км ырак едарлардан сүрүп көзө, хой чүрү пункт ажилдаас болу-ра, дөдөр сүрү чарынагы үш-дөрт хушү эрттергенер. Ол коданар ам-даа чүдүдүмөаа.

Колхозтун малчыларын кол кыштар олардары Баян-Кода 13 кыштыгы кышка белекелзөр-биле А. Пузанке баштаган 5 кичи составыг чуртталга бажынары-биле кодуулаа хандырткан. «Кышталганын» колхозна бо чылын чүткө 14, «Өн» сов-хозна 2—3-дө малчин өг-бөдө өгөргө кыштар. Ол өгөр кидис, чылыг өгөр болуу.

Мал чөмөри таарымы бола-даа, 865 пекти нитоненитг сөмкөргөткө кышталар со-рууганы саап турар бис. Ол нитер кодуулаа «Кышталганын», «Искра» колхоз-тарга, «Өн» совхозна турар.

Ыдыг организас, харым-салга чок ийи-чөдө четис чор

СТАРТТАН ФИНИШКЕ ЧЕДИР

В. И. Лениннің төрттүн-
гінде бәр 100 жыл бо-
лудыңа база ВЛКСМ-нің 50
жыл оюна алдырған со-
циалистік чарыша Каз-Хем
районунда болған башта-
ры, оң иштинде 4 комсо-
молчу аныяктар коллектив-
тер, 5 Культура башчылары
болған клубтары, комсомолчу
аныяктарның 2 хову брига-
далары киришкен. ВЛКСМ
райком, оң бюроз салды-
ган сорулгаларын күсөдир
дәш районун аныяктары-
ның күжүн өилдәдеш, бир
дугаарында комсомол органи-
зацияларының организас-мас-
салыг болған политикжи-
дигелиг аялдарын күштел-
дирерне оңа кичеңгел сал-
ган.

Комсомол организациясы

бүрүзү 60 талаа-биле тус-
лай хемчеглерин аялдан-
кылган. Тургустунган комсо-
мол отрядтары болған эвено-
лары, комсомолчу аныяктар-
ның хову бригадалары алган
хүлээлелерин күсөдир дәш
чедиктининг аялдааны
оларын ралорттарында иле-
ретинген. Районда 3 сүт-ба-
раан фермалары «ВЛКСМ-нің
50 жыл ою» деп атты чедир
алыр даш демисеккен. Кож
турар ажил-агыйларын бол-
гаш тус-тус аныяктарының,
комсомол организацияларының
аразында социалистік чарыш
калбарган.

ӨӨРҮНҮҢ ИДЕГЕЛИН ШЫНЗЫДАР

Аэропорт начальнигинин политика талаа-биле оралакчы-
зы Леонид Степанович Манаров комсомол организациясының
аныялын сеткил ханышыкының сөстөр-биле чугаалаарын бо-
ла дончаар бис. Бо удаада комсомол секретары база чедим-
челиг шилиттинген ол демдегелди.

Комсорг Геннадий Бурдачевтун ажил шагы эртен сөс ша-
ки бозин четпизде эгелээр. Улут инженер бо кижи бүгү эки
пастарының укударына беленин хынаар. Ол ажил техника
талаа-биле билин бедик, мергежилдик специалисти негээр
билдингир.

Хүндүс мергежилдин бедиди, өрөнип турар кижилерин
билини шылгаары, самолёттары хынаары даш хостуг үе
барын-ла тыыылбас. Секретарь аныял хой-ниити даалга-ла
болгай, а ону шевегини-биле күсөдир, өөрүнүн идегелин
шынзыдар апаар. Геннадий ол хүлээлгени чогуу-на ындыг
билишкени-биле күсөдир турар. Оң ачызында ында комсо-
молчуларның ажил-хөрс шынап-ла мурунузундан көсүзү-
биле экижиз. Маңаа хамаарыштыр Геннадий боду чүү дээр
звес, аңаа сөстөн бериптээл.

Умудукулар болгаш техниктер шуптузу дээди болгаш
тускай ортумак эртенниг улус чүве. Оларның 30 ажыг хуу-
зу комсомолчулар. Аныял кижилерин билиниң деңгели бе-
дик болганда, оларның-биле тускай аялдар апаар. Кол чү-
ве комсомолчу, аныял кижи бурузунуң чүү чүвеге сунду-
луун, сеткилин эки танып билиринде, аңаа чоок болурунда,
хөрек апарза чогуу ойунда дузалдыры болур. Кижилер-би-
ле ыңчаар аялдарга, бүдүрүлгеге-даа, хой-ниити амыды-
ралында-даа оларның идепкейи чайгаар-ла көдүрүп келир-
дир, бир-ле чаа, солун бодалдар тытып келгилээр. Бис олча
онза кичеңгел салып турар бис—деп, ол беседаның эгизинде
чугаалады.

Гена боду комсомол аялында чаа кижи звес. Нуйбышев-
на умар чүүл институтуна өрөнип тургаш, ол комсомол
организациясын удурутуп, аңаа дуржулганы ап, аныяктары
башкаларының эки тыпкан. Үш чыл бурунгаар Тывага прак-
тикалап чорааш, маңаа кээп аялдарын шиптирилзэн. Прак-
тикантың шыырак билигилни, оң амын, чазык аажыкы,
организация болур шынарлары партия бюрозунуң кеңигүн-
неринге эки билдинген болгаш комсомолчуларын, аныяктар-
ның баштыңына ону шилип алганы-даа чогуучалыг. Ажил-
га хүлээп алдынган аныял специалистин аялдан, чуртта-
рынга таарымчалыг байдалдары хоочун штер сагыш чоа-
гыр хандырганын ол боду сеткил ханын чугаалаар чорду.

Комсомолдун 50 чылын бедик көргүзүлгелерин уткуур даш
аныял аялдарлар социалистік хүлээлгелер алган. Оң негел-
делери бүрүн күсөдиринген. Чүүк сөөртүрүнүн, пассажирлер
чедиреринин планнары, тараажыкы, ыш камгалакчызынга
дузалажыр сорулгалар боттанган. Ол аялдарга комсомолчу-
ларын кириген үлүү улуг. Михаил Скворцовтун ажилы
социалистік чарыша тилзэн. Тараалыг хову-шадерин хо-
ралакчылардан арылгаларына бедик көргүзүлгелер болганы
дәш Михаил Москвада Улус ажил-агыйының чедикшикин-
еринин делгелгезинче чоруур.

Чайын аныял укудукчу клубу баштайгы доозукчуларын
үндүргөн. Шолочыларның хостуг үезин солун, ажыктыг
эрттерининг чугулазын педагогтар, ада-иелер бо-ла чугаа-
лаар болгай. Аэропорттун комсомолчулары шолочыларын
умар-чүүлдүн бөдүн билигелерин өредир, техникага сун-
дуулгаларга солун кичээлдерин организастаарын шиптирилзэн.
Надыг-бир чүүлдү өрөнгөш, ол талаа-биле зачеттары ду-
жаап, практиктиг кичээлдерин эрттерин шолочыларга
ажыктыг болган. Баштайгы 14 доозукчу умар-чүүлгө хан-
дыкшып, аңаа бараалгаарын күззэн. Ам база кичээлдер эгел-
лзэн. Өрөнирин күззэнер хей. Шолода багай демдек чо-
к кижи клубка хүлээп алыр кылдыр дончаатаны база ки-
жиздиктиг утталыг. Аныял укудукчу клубу комсомолчу-
ларның идепкейинден тыылган.

Бүрө кеңигүннери даалгаларын эки күсөдир, кижи бү-
рүзү сеткилинге таарышкан херекти боттандырып турарын-
дан ажил шупуудаан. Михаил Жаоворников спортка ынан,
комсомолчуларын спортка хандыкшыдып, эвилелдеп шы-
даан. Оң чижээ—эргелеге спорт маргылдааларында номан-
да ушкү чери элззэн.

«Комсомол прожекторнуң» удурутучу Анатолий Федо-
рин комсомолчуларын идепкейин көдүрүп, аялдың дашти-
г болурун чедип алыр даш эвезш звес күштү үндүргөн.
Ам аэропортта прожектор амылынга киришпес кижи чо-
к болган.

Кижі бүрүзү ниити хөреке идепкейлиг киришкен, ол
дәш бедик харысалгалыын медресе билирин чедип алыр
нарын. Аэропорттун комсомол организациясы ону чедип ал-
ган-дээ.

Улусчу чепсектиг күштерин чедишкенин

ХАНОЙ. (СЭТА). Муруу Вьетнамын хостарының Улусчу чепсектиг
күштери америк шериглеринг болгаш оларның сайгон чалчаларының
көзөтөргө күштүг согушкуннарын таарыштырарын үргүзүлүп турар.
Октябрь 12-ден 18-ке чедир Куангнам мөжүга болган тулчушкуннар үе-
зинде дайынын 365 солдаттарын болгаш офицерлерин алуруп, балыт-
лаан, оң иштинде 200 аял америк шериг албанынгалар бар болган.

Хосталга агентилелдин дындазын барымдалааш, ВИА агентилелдин
дамчтыканы-биле алырга, октябрь 12-де 15 минута иштинде болган ту-
лчушкуннарга патриоттар америк шериглеринг 5-ки полугунун 2-ги ба-
талянуунун 135 хире солдаттарын болгаш офицерлерин чыскаалдан үн-
дүргөн. Октябрь 18-те Улусчу чепсектиг күштерин дайынчылары 60
америк шериг албанынгаларындан үндүргөн.

Мали министрининг интервьюзу

БАМАКО. (СЭТА-ның корреспондентин). СЭТА-ның корреспондент-
инге берген интервьюзуна Мали Республикасының аныяктар болгаш
спорт хөректөрүнүн талаа-биле министри Мусса Кейтамың медеттеган:
«Ленинни комсомолдун үндүлгелерин хунуден бээр 50 чыл ою бүгү
делегинин аныяктарының амыдарында оңа чугула болушкуну бо-
лур деп санап турар мен». ВЛКСМ-нің 50 чылынын байыраалына кири-
шкен маля аныяктарын тоолорун Мусса Кейта баштап чоруур.
50 чыл мурунда Владимир Ильич Ленин революстуг аныяктарын
организациянын тургускан болгаш социалисттик улуг революцияга ол
организация идепкейлиг киришкен деп, ол чугаалаан. Коммунизм
тургузганы ышкан, ындыг буниниң сорулгаларын боттандырырчы аны-
яктары мобилизастаанда олар чүң-да кылып шпидар аргалыг деп
чүвени эрткен 30 чылдар биске бүзүрүткен.

ӨӨРӨНМІШААН, АЖЫЛДАВЫШААН

Хуусаа бетинде

Совет эрге-чагырганың 51 чыл оюнга турас-
каган социалисттик чарыша киришкен, Кы-
зылда № 2 АТБ-нің коллективни күш-ажыкты
тигелген чедип алган. Коллектив 10 аял-
дың бүдүрүлгө планын хуусаа бетинде, эконо-
миктиг эки көргүзүлгелер-биле күсөткен.

Бо чедикшиң чүң-да мурунда бүдүрүлгө-
ге социалисттик чарыштыг даштиг болурун хан-
дырганының түңгелдине чедип алдынган. Чоок-

та чаа ушкү кварталдың түңгелдин үндүргөн. Чо-
лаачы Николай Осипенкоң удуруткан комму-
нисттик күш-ажыкты бригадалыкың кеңигүннерин
бүдүрүлгө административияның шилчип чо-
руу Кызыл түгүн болгаш 30 рубльдин шилчип
паны база катан тыыскаан. Бригада бүдүрүлгө
планын 126,7 хууа үстүктен. Бригада бүдүрүлгө
аныял 5 көпүлест дугуйну камнап алган. Ол
коллектив бо хүлээлгө беш чылдың 3,5 чылы-

ВАРШАВА. (СЭТА). Поль-
шаның профсоюздарының
органы «Гос Працы» соци-
алисттик чурттарын аразына
сырый экономиктиг кады
ажылдажылганың укур-дуу-
зын «Дружба» деп нефть дам-
чыдыкчызының чижээ-биле

Ажыктыг кады ажылдажылга

көргүзүп турар чүүдү пар-
лаан.

«Дружба» деп нефть дамчы-
дыкчызын туруп тургузганы
тоогой туруп көрбөзү ту-
дуг болур деп «Гос Працы»
биззес. Оң киржикчилери
бот-боттарыга экономиктиг
ажыктыг чүүлгө үндүлгөш,
хой талаалыг кады аялдан-
жылганын класисттик кеңири
кылдынган. Ол арга өсө-даа
экономиктиг эгелешкенин
ажылдажылганын болурун
коруекен. Ол ышкан солун
Польшада күжүрүн байлаан
ажылдажылга кирер дугуйнда
ПНР-биле Чехословакияның
аразында керекни база айт-
кан.

Ол ийн чынык болза, кады
капитал салымшынарының
бээр ажыктыг чүүлгелерин
дугуйн тодаргай-биле хө-
-

ре аныяктары кирип алган.
Комсомол райком аныяк-
тарын идея-политиктиг ки-
жизилдиги, ниити өрөм-
биленин өзүлгелерне уаг
көзөңгөйлөп алган. Ниити би-
ли өрөдигелеринде 307 ком-
сомолчулар болгаш аныяктар
хазар туттунган. Аныяктар-
ның сонургалын, билин өө-
рөнип тургаш, комсомолдун
политиктиг чырыдыкчыны
билгүннерин, клубтарын
база тургузуп, дуржулгалыг
пропагандистер-биле быжы-
лаан.

Оң-биле чергелештир кы-
лелиг чылда комсомолдун
иштики болгаш политикжи-
дигелиг аялдары кескүзү-
биле экижиз. «Тилелге»,
«Бизил туз» колхозтарын
(секретары Л. Иродова,
М. Михайлова), «Совет Тыва»
совхозтун (секретары М. Сым-
чаал), Иленин, Сарыг-Сеп
школаларының (секретары

Р. Лапина, Л. Кимей), район
эмгелгезинин (секретары
Р. Васильева) комсомол ор-
ганизациялары организас-
таа-биле элзэн быжыккан.
Юбилейлиг чылда кыл-
турар ажил-хөректөрине
районун комсомол организа-
цияларын, бүгү аныяктары-
дайынчы, организастыг чо-
рууну, Коммунисттик партия-
ны долгандыр улам сырый
каттыканының көсү хөреки-
ни болган. Районун комсо-
мол организациялары ВЛКСМ-
ның 50 чыл ою таарыштыр
боттарының күш-ажыкты бе-
лектерин дугуйн партияга
айткан. Олар бот-боду-
га дөмөй звес болза-даа,
оуруг бүрүзүнде аныяк чү-
ректерин күш-ажыкты маа-
дырдып чоруу алеттеринген.
Ам районун комсомол ор-
ганизациялары моон сонгаар-
гы сорулгалар, шиптирлет-
тимзөн айттыргалар дугуйн-
да чугаа чоруу турар.

С. СЕДЕН-ООЛ.

ВЛКСМ Каз-Хем райкомунун
бирги секретары.

РЕПОРТАЖ

ра Күмүгет Кызылда күрүне-
ниң педагогика институтунун
сөөлүг курузунда заочно
өөренишкан, төрзөн совхозун-
да школада бичи чаштарга

ки саалдаме бар чыдары.
Аныяктарның аялдан,
чурттап турар совхозу кур
черин болгаш аңаа ам-даа
он-он механизатор кадрлар
негеттинип турар. Бо негелде-
ге дууштур негезки школаның
өөреникчилери школаның
чанында аялданган Балга-
зында механизация училе-
зинин хей мергежилдик трак-
торист-механизаторлар беле-
тээр курузунда база калба-
биле хазар туттунганнар. Эрт-
кен өөредиге чылында ол-ла
курсту 30 кижи дооскан.
Чоокта чаа олар ону дооска-
нының аттестаттарын алган.
№ 2 ЧУРУНТА негезки школа
директору П. Хертенкиң амы
11 класстың эки өөреникчин,
курсту 4—5 деменктер доос-
кан Елизавета Монгушка хей
мергежилдик аттестаттын тып-
сы турары.

Бо чаа өөредиге чылында
кежээки школа-биле чергелеш-
тир тракторист-механизатор-
нуң үстүнде курузунда 35 ки-
жи, чолачыларының 20,
кассир (сак-хөв) курузунда
25 кижи үш аңгы өөренип ки-
ришкен. № 3 ЧУРУНТА трак-
торист-механизаторларның хей
мергежилдик курузунуң баш-
тайгы кичээл. Кичээлд сов-
хозтун кол инженер В. Вол-
ков эрттирп турар.

С. ТАС-ООЛ.
С. Феоктистовтун фоторепор-
тажы.

Шилчир ышпелди болгаш ийги чергелеш-
кыш шилчир чолачы Николай Михайлович
бригадамын тыыскаан. Ук бригада квартал
панын 144 хууа күсөткен. Ушкү чери Фе-
дор Васев баштаан септектер бригадамы ал-
ган.

Эң дээр көргүзүлгелер чолачылар Бочаров,
Иванов, Малиновский, Проппин, Дулов, септек-
тер Андреев, Копишев, Пенкин, Иахметьев
олар чедип алган, оларга өрөктиг бекеттерин
тыыскаан.

С. КРАСНОПЕРОВ.

Төрзөн чуртту күш-ажык-биле алдаржыдаал

Күштү мөөниээр

Мен бо фермага дөрт чыл
мурунда аялдан кири-
мен. Мөөн аялдан келгеним
бо каш чылдарда бейн ферма-
нын ажылы дыка калбарган.

Ам ферманын коллективинде
11 комсомолчу саанчылар
ажылдап турар бис. Дуржулга-
ды саанчы эштерин арга-
мергежил кылмак шипте-
ди ап, сүт саалдын көүзү-
дир даш чарыша идепкейлиг
кирип, шугуру аялдан
кегелеништин түңгелдине эки
көргүзүлгелер чедип ап ту-
рар саанчылар бисте көүр-
дзэн.

Оларга комсомолчулар Ва-
ля Донгак, Зоя Седигей, Ча-
лаамба Бара-оол даш өскөр-
ни-даа хамаарыштырып болур.
Олар бо чылын тос айларын
түңгелдине бир инекте-
не ортума-биле 1700 ажыг
сүтү саап алган.

Бистин аялдан турарымыс
Туран сүт-бараан ферма-
нын коллектив республикада
мурунчы коллективтерин би-
разын. Ында күш-ажыкты ор-
ганизастаан болгаш он ме-
ханизацияны экижиз. Оң
түңгелдине, ниити ферманын
бүдүргөн продукциянын бот-
уны чинген, күш-ажыкты
бүдүрүчүлүг билин турар.
Ол улуг ажил-хөреке бистин
салымшымыс улам-на көс-
кү болуру даш күш-ажыктын
сагыла-чүрүмн быжылаар,
оң бүдүрүчүлүг билин
бис.

Фанна САРЫГЛАР,
«Биз-Хем» районун «Кызыл
тараачы» колхозунун саан-
чымы, ВЛКСМ Топ Комитетин-
инг юбилейлиг пленумунга
төлээ.

Хөй-хөй талаалы

Ниити ферманын чедикши-
ки саанчы, инек кадарчымы,
биззас ажаакчымы, ферма
ажыкчыны — бүгү аялдан-
чыларын Ленин аялында
кол хамаарыш.

Бистин «Октябрь 14 чылы»
колхозтун Мерген сүт-бараан
ферманын коллективни бо
чылдың тос айларын түң-
гелдине бир инекте-не 1600
кг сүтү, төрүү чүе инекке
оңаштыр 87 бызын алган.

Коллективтин 18 кеңигүн-
нүн 12-ин комсомолчулар,
олардан тарып боталдыга
Техник Зоя Шагдыр, саанчы-
лар Александр Салчан, Катя
Долунай, Наталья Морду-
ков, Огулукан Октябрь олар
он кызымак аялдан турар.

Фермада комсомолчуларын
ниити хуралын чыл эгизинде
эрттирген, аңаа Ленинни ком-
сомолдун 50 чылынга уткуш-
тур бедиктен хүлээлгелерин
алган, оларын күсөдирин
доктамап хынап, эки түңгел-
дерин чедип ал келген бис.

Наталья ЛОПАН,
саанчы, ферманын
комсоругу,
Каз-Хем район.

Чаа-чаа тиилегелер

Мен бо чылын ийн күш-
ажыкты тигелгени чедип ал-
дым: бирезде, чымчак мерге
шилчирге 261 га чери
ажылдап кылган, ол талаа-
биле алган хүлээлгени кү-
сөткен.

Ийде, бистин республика-
нын аныяк чер адырчы-
ларының бо чылгы конкур-
зунга чедикшигин кирип,
республика чемпиону деп хү-
дугут атты чедип алдым.

Бистин № 7 трактор-хову
бригаданын тараажылары
№ 6 трактор-хову бригада-
мын тараажылары-биле бо чы-
лы база социалисттик чарыш
ажаалдап, кол көргүзүлгө
талаа-биле алгашаан хү-
лээлгелерин күсөткен.

Сарыглар ОЧУР-САТ,
«Тилелге» совхозтун
механизатору, № 7 трактор-
хову бригаданын
комсоругу.

ЛЕНИНГРАДЧЕ

Ленинни комсомолдун 50
чылынга тураскаан, ВЛКСМ
Тыва обком республиканы
көдө ажил-агыйынын болгаш
бүдүрүлгелерин, харылаанын,
транспорттун мурунчыларын
400 кижи «Найралдык по-
ездизы»-биле Октябрь револю-
циянын казын, улуг баш-
тыкчынын алын алашкан Ле-
нинград хорулдег аксурула-
лып чоруларын шиптир-
лээр. Мурунчылар Кызыл
хорулдан октябрь 27-де ая-
тылар.

Бо хүнерде «Найралдык
поездизы»-биле чоруларын
башкыны ыракты Монгу-
Тайганын Мого-Бүрен, Бай-
Тайганын Кара-Хөл болгаш
Тес-Хем райондан республика
төүндө четкилед келгенер.

Ийн областың найыралы

ПРАГА. (СЭТА). СЭКП-нің Сара-
тов обкомунун бирги секретары
А. И. Шпаев баштаан Саратов об-
ластың төлөөлери Братиславага чо-
раан.

Бейн кижі составтыг төлөөлөр
ийн областың аразында найыралчы
харылааларын тургускан хуну-
ден бээр 10 чыл болганынга хол-
баштыр Барыин-Слоавак областа
аалчылар болуп барган. Төлөөлөр
үлөтүр болгаш көдө ажил-агый
бүдүрүлгелеринге барып, областың
чамдык райондарының төлөөлөкчи-
лери-биле учурашкан.

ЧТК агентилелдин дынпаканы-
биле алырга, Словакиянын комму-
нисттик партиязынын ТК-ның Се-
кретариядын келжүгү, СКП-ның
Барыин-Слоавак обкомунун бирги
секретары Л. Абрахам төлөөлери
кеңигүннерин хүлээп алган.

Аңаа болган беседанын соонда Са-
ратов областың төлөөлери алдарын
хооронго баргаш, Чехословакияны
хостар даш тулчушкунга өлгөн
совет дайынчыларын тураскаалы-
га чечектерин салган.

